

این بازی، از پیش تعیین شده

فرهوند ناظریان
نقد فیلم

سریال مترجم آخرین ساخته بهرام توکلی به تهیه‌کنندگی سعید ملک‌ان است در ژانر درام_راز آلود است که از شبکه رسانه خانگی نماوا از دی ماه ۱۴۰۰ پخش خود را آغاز کرد و با پخش قسمت سیزدهم در هفته گذشته به پایان رسید. خلاصه سریال برای کسانی که بخواهند آنرا ببینند و لطمه‌ای به روند سریال بینی آنها وارد نشود به این ترتیب است که: «غزاله دختر جوانی که مترجم زبان انگلیسی است، او برادرش مر تزی را طی یک تصادف مر موز از دست می‌دهد. غزاله پس از دریافت پیامک‌هایی مشکوک مبنی بر ساختگی بودن تصادف و به قتل رسیدن مر تزی به دنبال کشف حقیقت می‌رود. او این موضوع را با ناهید (همسر مر تزی) در میان می‌گذارد و متوجه می‌شود که ناهید و داوود؛ همسر خواهرش پرسا، از مدت‌ها قبل متوجه این موضوع شده و به دنبال قاتل مر تزی هستند. در این مسیر غزاله با شخصی به نام مهندس که مشکوک به قتل مر تزی است، آشنا می‌شود و برای نزدیک شدن به او طی یک ماجرای ساختگی با مهندس دیدار می‌کند. غزاله گمان می‌کند که قاتل همان مهندس است اما انگار موضوع پیچیده‌تر است» در این سریال هنرمندانی چون صابر ابر، مهتاب تروتی، پانته آ پناهی‌ها، مهرانه مهین‌ترابی، مجتبی پیرزاده، مارال بنی‌آدم، سولماز غنی، سینا شفیعی، محمدرضا مالکی و... نقش پردازی کرده بودند. در ادامه با پایان یافتن این سریال، نقد و بررسی دو منتقد فیلم را این باره می‌خوانید.

سمیه خاتون:

محبوس در اتاق فرار

سریال مترجم کارخانه‌ای ورشکسته را در مکانی نامعلوم نشان می‌دهد که سال‌هاست هیچ محصول و تولیدی ندارد، اما ناگزیر برای اینکه سهام‌دارن و مردم، متوجه این امر نشوند مدام در حال جریان‌سازی هستند، تا بدین وسیله حواس دیگران را از اخبارهایی که به ضرر کارخانه است، پرت کنند. در این میان کارگرانی که قبلاً با هیپنوتیزم شستشوی مغزی داده شده‌اند، در حاشیه طبق دستور سرتیم کارگران که به دنبال حقوق نپرداخته آنان است، شورش‌هایی می‌کنند که عمدتاً رهبری شده و بی نتیجه است. یکی از اتفاقات مهمی که موتور جریان داستانی سریال با آن به حرکت می‌افتد، فقدان و حذف فردی آگاه به نام مر تزی است که گویا به صورت عمدی توسط تصمیم‌گیرندگان اصلی کارخانه حذف شده است. در ادامه طرفداران مر تزی به خون خواهی او یا کسانی که می‌توانستند در حذف مر تزی سهمی باشند با نقشه‌ای پیچیده نزدیک می‌شوند تا با عاملان قتل مر تزی تسویه حساب کنند، کما اینکه در این راه اصالت‌های انسانی و عقاید خود را می‌بینند که رنگ می‌بازد. تا اینکه در پایان همه متوجه می‌شوند در اتاق فرار طراح بازی محبوس بوده و در بازی از پیش طراحی شده‌ای قرار داشتند که هدف طراح آگاه کردن آن‌ها از اموری بود که شاید در تمام این مدت چشم‌های خود را به روی آن بسته بودند.

در این درام گنج‌کننده، که در ژانر راز آلود و معمایی ساخته شده، عده‌ای به دنبال علت کشته شدن منجی‌ای هستند که با ادامه پیدا کردن داستان، هر چه بیشتر نقش خود را در این اتفاق پررنگ می‌بینند، و به دنبال مقصر اصلی و با خشم و انتقام به تمامی آنچه که به آن اعتقاد داشته و یا به واسطه آن از مر تزی در ذهن خود یک منجی ساخته بودند از بین می‌برند. بهرام توکلی در این اثر به دنبال واکاوی مفاهیمی عمیق و آخرالزمانی از تعاملات انسانی است که آنها را در قصه‌ای خیالی از یک کارخانه ورشکسته و با سریالی نمادین تحت عنوان مترجم عینیت می‌بخشد. او در این راه چنان در مفاهیم زیرمتنی داستانی غرق شده، که اصل قصه گویی و داستان پردازی را فراموش می‌کند. او این بار دنیایی سراسر تخیلی و ذهنی را در فرم یک بازی پیچیده در برابر دیدگان مخاطب می‌گشاید که چنانچه برای مخاطب تقابل‌های روانشناختی کاراکترها در شکل نمادین اجتماعی حائز اهمیت معنایی نباشد، قطعاً دست خالی از تماشای این سریال بر خواهد خواست.

مترجم دنیایی را تصویر می‌کند که در آن منجی مرده است و افراد به جای ادامه دادن راه او، مسیر عصبانیت و انتقام را در پیش گرفته‌اند. کما اینکه هر کدامشان خواسته یا ناخواسته در حادثه فقدان منجی و نبود امثال مر تزی هادخیل هستند. بنابراین سریال مترجم تحلیل‌ها و نقدهای خاصه به خود را می‌طلبد و مقایسه این اثر با آثار دیگر، حتی

افتاده، با هر ترفندی سعی در قصه پردازی جذاب و غافلگیری داشته و در این راه به هر دستاویزی چنگ می‌زند، در مقابل سریال مترجم، چنان در نماد پردازی از چالش‌های عمیق انسان امروزی در مواجهه با اجتماع بحران زده غرق می‌شود که به کلی داستان پردازی و قصه پردازی را فراموش می‌کند، و در هر مرحله از پیشروی داستان، مسئله معمایی فیلم را درونی‌تر به دل زیر متن رفتارها و انتخاب‌های کوچک و بزرگ کاراکترها می‌برد.

در ادامه طی کردن این راه پر زحمت و همراهی با درام، برای مخاطب اثر را به ورطه بی‌معنایی و بی‌هدفی می‌اندازد. چرا که مخاطب برای پیدا کردن قاتل اصلی مر تزی از نیمه دوم سریال باید به صورت ریزبینانه روی رفتارهای ریز و درشت شخصیت‌ها و انتخاب‌های کوچک‌شان متمرکز شود.

با آثار قبلی خود کارگردان امکان‌پذیر نیست. هر چند از نظر مخاطب مقایسه اثر خصوصاً با سریال‌ها و محصولات دیگری که به طور همزمان با اثر در جامعه انتشار می‌یابند، اجتناب‌ناپذیر است.

شاید یکی از دلایل مهم دیده نشدن سریال مترجم، پخش همزمان این اثر با سریال پوست شیر از برادران محمودی است که به طور کلی و به ما هو، اثری درست در مقابل مترجم است هر چند که هر دوی این سریال‌ها در پرداختن از ساختار داستانی طرح و توطئه و سبک معمایی بهره می‌جستند، اما در کارکرد و محتوا مانند دوروی متفاوت از یک سکه عمل می‌کنند و هر کدام به شکلی افراط‌گرایانه از مسیر منطقی جهان داستانی خود به بیراهه می‌غلطند.

همان‌طور که سریال پوست شیر بدون هیچ توجهی به مسائل و چالش‌های انسان امروزی با طرح سوژه‌ای به شدت ناموسی و از کار